

Det här verket har digitaliserats vid Göteborgs universitetsbibliotek.
Alla tryckta texter är OCR-tolkade till maskinläsbar text. Det betyder att du kan söka och kopiera texten från dokumentet. Vissa äldre dokument med dåligt tryck kan vara svåra att OCR-tolka korrekt vilket medför att den OCR-tolkade texten kan innehålla fel och därför bör man visuellt jämföra med verkets bilder för att avgöra vad som är riktigt.

This work has been digitised at Gothenburg University Library.
All printed texts have been OCR-processed and converted to machine readable text.
This means that you can search and copy text from the document. Some early printed books are hard to OCR-process correctly and the text may contain errors, so one should always visually compare it with the images to determine what is correct.

HERTHA

TIDSKRIFT FÖR DEN SVENSKA
KVINNORÖRELSEN

UTGIVEN AV FREDRIKA-BREMER-FÖRBUNDET

☞ REDAKTÖR: ELLEN KLEMAN ☞

INGEN HUSMODER

KAN
UNDVARA

G E F L E
G A R N

O C H

S V A N E N S
V Ä V N A D E R

Bomullsgarn,
Domestiker,
Lärfter,
Hollands,
Madapolam,
Nainsock,
Flaneller,
Kulörta
Bomullstyger,
Lakans-
vävnader m. m.

Åttioårig erfarenhet
garanterar varan.

Gör ett besök vid fabriken
under årsmötet i Gefle.

HERTHA

ÄRGÅNG XVI

APRIL 1929

HÄFTE 4

Assistentproven inför regeringen.

Under förra året avlade en del manliga och kvinnliga funktionärer inom postverket vissa av Kungl. Maj:t anbefallda prov för erhållande av behörighet att söka assistentbefattning. Saken kom att tilldraga sig en större uppmärksamhet genom det sätt, varpå de överordnade inom posten i allmänhet bedömde kvinnornas provtjänstgöring. Betygsättarna hade i stort sett — de goda undantagen erkännas med nöje — svårt att få en rättvis syn på de kvinnliga prestationerna. Flertalet voro nämligen — och de vidgingo det oförbehållsamt för att icke säga med bravur — inställda a priori därpå att så snart det gällde ledarskap över underordnad personal, då vore kvinnorna, på grund av sin egenskap att icke vara män, med naturnödvändighet mindre skickade eller alldeles icke lämpliga. För närmare kännedom om arten av detta bedömande hänvisas till en artikel i Herthas januarihäfte av Mathilda Staël von Holstein.

Som bekant ledde de avlagda proven för kvinnornas del till att generalpoststyrelsen av 31 prövande i första omgången godkände endast 5 och underkände 19, under det att 7 erhöilo tillstånd till fortsatt provtjänstgöring. Av dessa sju ha flera sederme-

ra godkänts, d. v. s. förklarats behöriga att söka postassistentbefattningar.

De icke godkända ha, såsom var att vänta, hos Kungl. Maj:t överklagat styrelsens beslut och därmed har frågan kommit in i sitt nu aktuella skede.

I nyligen till regeringen avgivet yttrande över anförda besvär erinrar generalpoststyrelsen därom att enligt statsmakternas beslut postassistentkåren skall väsentligen minskas och begränsas till att bliva en grad, varur de högre befattningarna vid verket skola rekryteras. I enlighet härmed säger sig styrelsen endast ha kunnat godkänna sådana prov, där samstämmiga vittnesbörd från provtjänstgöringen intyga att de prövande ha förutsättning för beklädande av chefsbefattning. Generalpoststyrelsen synes sålunda i allmänhet ha låtit de uppenbarligen mycket subjektiva omdömena av de betygsättande myndigheterna få gälla som fullgiltiga vitsord. Vare härmed hur som helst, så är emellertid själva fordran om allmänt erkända chefsegenskaper klar och tydlig.

Egendomligare är däremot en antydyan i styrelsens yttrande, att be- träffande en del fall de prövandes ålder såsom väl hög medverkat till beslutet att icke godkänna. Styrelsen

har dock tidigare själv bestämt vilka som skulle få avlägga prov och vederbörandes ålder var givetvis redan vid detta avgörande den beslutande parten väl bekant.

Det meddelas dessutom av styrelsen, att assistenterna för närvarande äro så många att endast ett fåtal kunna påräkna befordran samt att på grund av detta överskott det icke är möjligt att nu genomföra den kvalitativa skillnad i postassistenter och postexpeditörers arbetsuppgifter som är avsedd att framdeles åvägbringas.

För en utomstående kan det synas som om detta bort vara ett skäl för generalpoststyrelsen att icke lägga så rigorösa synpunkter på provens bedömning, hälst som de från provtjänstgöringen föreliggande betygen icke äro av beskaffenhet att ge tillförlitliga utgångspunkter.

Styrelsens yttrande har givetvis blivit föremål för bemötande inför Kungl. Maj:t av kvinnorna inom postverket. Dels har det kommit slutpåminnelser från dem, vars prov icke godkänts, dels ock en skrivelse från Kvinnliga postföreningen.

I dessa skrivelser upptagas till kritik de punkter i styrelsens yttrande, vilka här nedan berörts, och vidare framhålles, att generalpoststyrelsen i större utsträckning än som skett bort medge rätt till fortsatta prov. Vederbörande postmästare ha i åtskilliga fall förklarat att de icke kunna bedöma vederbörandes chefs-

egenskaper på grund av den korta tid provtjänstgöringen pågått. Där av sådan anledning det allt avgörande vitsordet om chefsegenskaper uteblivit, hade i övrigt väl kvalificerade aspiranter bort få tillstånd att undergå fortsatt prövning, anser den Kvinnliga postföreningen.

Denna uppfattning synes särdeles väl grundad och det är att hoppas att Kungl. Maj:ts prövning skall bringa rättelse.

Generalpoststyrelsen har som skäl för underkännande av kvinnliga aspiranter anfört, att en ökning av antalet postassistenter vore oläglig. Föreningen förklarar emellertid, att en sådan ökning icke varit avsedd, utan vad saken gällt för vederbörande aspiranter, har varit att bliva berättigade att söka postassistenttjänster, då sådana ledigförklaras. De ha med andra ord velat göra den befordringsmöjlighet, som i princip beretts dem genom behörighetslagen, tillgänglig även i praktiken. Det är så mycket större skäl härtill som de kvinnliga postexpeditörerna, då de av statsfinansiella skäl i strid mot den antagna likalönsprincipen inplacerades flera grader lägre på löneskalan än de till postassistenter upphöjda manliga postexpeditörerna av statsmakterna hänvisades till befordringsvägen som compensation. Emellertid vill det synas, som om hinder restes för de kvinnor, som söka beträda denna väg.

I postföreningens skrivelse anföres

Obs.! Svedbergs Skrivunderlägg Obs.!

Specialtillverkning, välkänd sedan många år.

Monogram i ÄKTA LÄDERPLASTIK efter beställning.

Läderplastik färgas och monteras omsorgsfullt.

Ernst G. Svedberg, Jungfrugatan 6, Stockholm. Tel. Ö. 1768.

OBS.! Sveriges första tillverkare av finare Skrivunderlägg. OBS.!

ett exempel varur vi utläsa att man icke alltid är lika sträng, när det gäller m ä n. Det har här redan upprepa- de gånger framhållits att det fordras samstämmiga vittnesbörd om chefs- egenskaper för att en k v i n n a skall få rätt att befordras, och dessa sam- stämmiga vittnesbörd skola till på köpet avvinnas postmyndigheter, som ofta nog anse att en kvinna icke k a n ha chefegenskaper. Samtidigt här- med — det skedde för några månader sedan — händer, att en man be- fordras till kontrollör, alltså till en befattning ovanför postassistentgra- den, och detta fastän han uttryckligen förklarats sakna chefsegenskaper. Verkets bästa, som visst inte glöm- des, tillgodosågs på så sätt att det med kontrollörtjänsten förenade ar- betet lades om något att bättre svara mot den befordrades förutsättningar.

Postverkets kvinnliga befattnings- havare ha stått och stå i en nog så hård strid och åtskilliga svårigheter och bekymmer ha mött dem. Emeller- tid ha de också haft en del framgång. I några fall — fem om vi äro rätt underrättade — ha kvinnor verkligen utnämnts till innehavare av postassi- stentbefattningar. Isbarriären, för att använda ett nästan aktuellt ord, har trots allt genombrutits.

Vi tillåta oss uttala en förhopp- ning att detta är ett gott omen för framtiden. Även i så måtto att aldrig mer kommer att upprepas vad som inträffade år 1927, när generalpost- styrelsen, liksom för övrigt även te-

legrafstyrelsen, kungjordeen assi- stentkurs tillgänglig e n d a s t för manliga elever. Fredrika-Bremer- Förbundet påpekade då i skrivelse till Kungl. Maj:t, att det stode i uppen- bar strid mot behörighetslagens prin- ciper att inom ett verk hindra kvin- nor från att skaffa sig den utbild- ning, som leder till befordran.

Vad beträffar de nu hos Kungl. Maj:t föreliggande framställningar- na från kvinnohåll, är det mycket att önska att de skola möta förståelse hos regeringen och de kvinnliga post- tjänstemännens dugliga och plikt- trogna arbete vinna åt dem den upp- rättelse vartill det berättigar.

Den kvinnliga polisavdelningen i Stock- holm.

Det kan tyckas att rubriken här ovan anger ett existerande förhållande. Tyvärr är det inte så, men krafter äro i rörelse för att göra vad möjligt är för att detta önskemål fortast möjligt må bli verklig- het. Den senaste aktionen är att en skrivelse inlämnats till polisenämnden med hemställan att kvinnliga sakkun- niga måtte inkallas vid behandling inom nämnden av fru G. Törnells motion i Stockholm stadsfullmäktige angående denna sak. Skrivelsen är undertecknad av Fredrika-Bremer-Förbundets förvalt- ningsutskott, Moderata Kvinnoförbundet i Stockholm, Allmänna Valmansförbun- dets i Stockholm kvinnoklubb, Frisinna- de kvinnors Stockholmsförbund, Sveri- ges socialdemokratiska kvinnoförbund, Svenska kvinnors medborgarförbund, Svenska kvinnornas nationalförbund, Vita Bandet, K. F. U. K:s centralförening och Södra K. F. U. K. i Stockholm.

Naturligt alkaliskt

RAMLÖSA-VATTEN

Förnämlig Bords- och Hälsodryck, — Verksamt mot Gikt, Reuma- tism och Njurlidande. — *Hovleverantör till:* H. Maj:t Konungen o. H. K. H. Kronprinsen av Sverige samt Hs. Maj. Kongen af Danmark.

Nanny von Baumgarten.

I Växjö, där hon tillbragt hela sitt liv, I avled påskdagen fröken Nanny von Baumgarten. Det är en karaktär av mer än vanligt stora och ädla drag, som med henne gått ur tiden. Bakom den till synes något sträva ytan klappade ett för lidande och nöd varmt ömmande hjärta, och under sitt stilla tillbakadragna liv verkade hon i hög grad hjälpende och stödjande. Hennes namn nämndes ofta man och man emellan i samband med stora donationer från "anonym givare" till olika sociala ändamål och sjukvårdsinrättningar i Kronobergs län.

Fredrika-Bremer-Förbundets Växjö-krets tillhörde hon alltsedan dess bildande, och redan därförut hade hon till Kronobergs läns stipendiefond överlämnat 15,000 kr. varav räntan årligen utdelas i tre stipendier, hittills enligt hennes egen förskrift lämnade "av anonym givare" — hon ville ej ha några tacksäglser. Nu, efter hennes död, kommer gåvan att benämnas "Nanny von Baumgartens fond".

Genom testamente har fröken von Baumgarten tilldelat Växjö stad en donation på omkring 250,000 kr. avsedd för uppförande av en byggnad med bostäder för ensamma äldre kvinnor, företrädesvis *pauvres honteux*.

Kronobergs läns kvinnor skola med tacksamhet och vördnad minnas Nanny von Baumgarten och hennes ädla gärning för dem.

BLENDA SYLVAN
f. Grönhagen.

Årsmötet i Gävle.

Fredrika-Bremer-Förbundets instundande årsmöte, vilket som bekant skall hållas i Gävle, är nu bestämt att äga rum den 13 och 14 maj. Möteslokal blir Hotell Baltics festvåning, Holmparken 1.

Utom sedvanliga årsredogörelser, val m. m. komma en del andra angelägenheter rörande förbundet att behandlas. Främst märkas ärenden i anledning av den fondinsamling, som till stöd för F.-B.-F:s verksamhet under vintern pågått och ännu pågår inom förbundet och dess kretsar och därjämte en fråga rörande stipendieinstitutionen.

Vidare kommer dr Anna Clara Romanus Alfvén, medlem av den kommitté, som tillsatts för utarbetningen av det snart föreliggande lagförslaget till prostitutionens bekämpande, att tala över ämnet Kvinnorna och lösdrivarelagen, några riktlinjer i ett nytt lagförslag.

Ett ämne, som också skall behandlas, är Erfarenheter rörande kvinnors insatser inom fattigvårdsstyrelser och barnavårdsnämnder.

Första mötesdagen på kvällen hålles i Allmänna läroverkets aula en offentlig diskussion om Den kvinnliga ungdomens yrkesval med rektor Maria Aspmann som inledare.

Årsmötet avslutas andra mötesdagen med en av Gävlekretsen anordnad middag å Grand Hotell.

Statsrevisorerna och kvinnliga statstjänstemän ännu en gång.

Så snart materialet till statsrevisorernas undersökning rörande tillämpning av gällande bestämmelser om tjänstledighet, särskilt ledighet för sjukdom och semester för statens tjänstemän, blev tillgängligt, igångsattes på initiativ och bekostnad av sex till de kvinnliga kårsammanslutningarnas centralråd anslutna kvinnliga statstjänstemannaföreningar genom statistiskt skolad arbetskraft en ingående granskning av det sätt, på vilket det statistiska materialet bearbetats. Och uti skrivelse till statsutskottet den 29 sisl. mars har centralrådet framfört en allsidig kritik av statsrevisorernas på en uppdelning av statstjänstemännen i tvenne huvudgrupper, manliga och kvinnliga, grundad undersökning, vars syfte synes centralrådet huvudsakligen ha varit åstadkommande av en jämförelse rörande tjänstledighet mellan manliga befattningshavare å ena sidan och kvinnliga befattningshavare å den andra och icke såsom man närmast skulle ha tänkt sig önskan att förhindra eventuellt missbruk av gällande bestämmelser om tjänstledighet. Resultatet av den verkställda utredningen, som synes ha övertygat revisorerna om de kvinnliga tjänstemännens mindre fysiska och psykiska motståndskraft och måhända även deras mindre lämplighet för innehav

av de utav utredningen berörda tjänster, anses av dem "vara värt beaktande vid den allmänna revision av nu gällande avlöningsreglementen, som enligt beslut av Kungl. Maj:t den 29 juni 1928 skall verkställas".

Centralrådet framhåller i anledning härav att, om man överhuvudtaget av en statistisk utredning skall våga draga så vittgående slutsatser angående, enligt vad revisorerna själva framhållit, så "svåra och ömtåliga spörsmål", denna måste omfatta en tidsperiod av flere år, den måste bygga på ett förutsättningslöst valt, stort och för de båda jämförelsegrupperna likformigt jämförelsematerial och detta material måste vara bearbetat och omsorgsfullt kontrollerat av med statistik förtrogen arbetskraft.

Till belysande av risken att såsom skett bygga på erfarenheter från allenast ett år har vid centralrådets skrivelse fogats en tablå över sjukledigheter för tvänne manliga tjänstemannagrupper inom telegrafverket, utvisande en medelsiffra på sjukledighetsdagar av 26,75 resp. 18,13 för år 1926, under det att medelsiffran för år 1928 är 12,68 resp. 9,05.

Kravet på likformighet i jämförelsematerialet har i revisorernas utredning förbisetts. De i skrivelsen i anledning härav gjorda anmärkning-

Fönster putsas bäst med **HÄXAN**

ar ha — om än ofullständigt — i huvudsak omnämns i en uti Herthas januarihäfte införd artikel i ämnet, varför jag av utrymmesskäl förbi- går desamma.

Lika egendomligt som statsrevisorer- nas val av jämförelsematerial är även det sätt på vilket det statistiska materialet bearbetats.

Som ovan nämnts har materialet till statsrevisorernas utredning ställts till förfogande, men på grund av materialets nuvarande ofullständighet — 100 uppgifter, däribland samtliga rörande Rikets allmänna kartverk, ha nämligen ej varit till- gängliga — har det icke varit möj- ligt att till fullo kontrollera siffrorna i revisorerernas utredning. Det har emellertid konstaterats att den i re- visorerernas berättelse upptagna ta- bellen rörande sjukledigheter och se- mester för år 1927 för samtliga av utredningen berörda tjänstemän vim- lar av felaktigheter.

I skrivelsen anföres såsom exem- pel på de mest i ögonen fallande egen- domligheterna bland annat:

135 gifta och 34 ogifta kvinnliga ordinarie tjänstemän ha placerats i 13—30 lönegraderna. Vi ha dessvärre icke kunnat återfinna mer än 4 ogif- ta kvinnliga ordinarie tjänstemän i dessa lönegrader och ingen av de ovannämnda 135 gifta.

Antalet gifta kvinnliga ordinarie tjänstemän i 8—10 lönegraderna an- gives till 8, men av dessa uppgivas 23 ha haft sjuksemester i omedelbart samband med semester, oaktat endast 3 tjänstemän åtnjutit sjuksemester.

För manliga ordinarie tjänstemän vid 21—30 år är siffran för antalet tjänstemän riktig, men siffrorna i de följande 12 kolumnerna äro alla fel- aktiga.

Manliga ordinarie tjänstemän i lö- negraderna 1—10 äro enligt tabellen 139 med sammanlagt 1,392 sjukledig- hetsdagar. Enligt av oss kontrollera- de uppgifter blir summan 1,420 och antalet tjänstemän 137.

Emellertid framhålles att, även med ett lämpligare uttagande och ett omsorgsfullare bearbetande av det statistiska materialet, en tillförlitlig jämförelse mellan å ena sidan manli- ga statstjänstemän överhuvud, å andra sidan kvinnliga sådana ännu knappast kan åstadkommas, enär fullständig likhet i fråga om arbets- förhållanden och arbetsvillkor mel- lan de med varandra jämförda grup- perna ytterst sällan förefinnes. Emel- lertid råder fullt jämförbara förhål- landen för vissa tjänstemän vid post- verket. Dessa tjänstemän ha samti- digt genomgått postverkets utbild- ningskurs och sedermera befordrats till ordinarie postexpeditörer. En skrivelsen bilagd tablå över sjukle- digheter för dessa tjänstemän för tidsperioden juni 1921—december 1928 utvisar att den årliga sjuk- domsfrekvensen är i medeltal 9,3 da- gar för manlig och 9,7 dagar för kvinnlig tjänsteman. Således för den senare en större sjukdomsfrekvens på 0,4 dagar per år.

Av det ovan anförda är det tyd- ligt att den av statsrevisorerna före- bragta utredningen på intet sätt kan anses bevisa lägre fysisk och psykisk

Assurans
Eldsläckaren

V A K T
Godkänd av myndigheterna

Skyddar hem,
kära minnen
och egendom.

Joel Lönnquist
Ingemarsgatan 8, Stockholm
Tel. N. 24 75

motståndskraft hos kvinnliga stats-tjänstemän i jämförelse med manliga.

Skrivelsen till statsutskottet framhåller att ett stort och växlande antal sjukdomsfall äro tillfälliga företeelser, som ej innebära fysisk eller psykisk underlägsenhet hos den sjuke, och att denna omständighet alltid torde försvåra. användningen av sjuksiffror såsom korrekt underlag för uppskattning av en tjänstemannagrups hälsovård.

Varje gruppindelning av tjänstemän i fråga om sjukledighet anses ohållbar. Och till belysande av denna sats anförs sjuksiffrorna på ett par i fråga om arbetsuppgifter närstående grupper av samma kön: för år 1926 resp. 1927 var medelsiffran å sjukledighetsdagar för telegrafassistenter 16,83 resp. 13,63, men för radiotelegrafister allenast 3,97 resp. 4,12.

Skrivelsen avslutas med ett framhållande därav att varje gruppindelning av tjänsteinnehavare såsom underlag för en på olikhet i sjuklighet grundad löneskillnad är ohållbar.

*

För egen del kan jag i detta sammanhang ej underlåta att påpeka det förvånande i att misstaget: 135 gifta och 34 ogifta kvinnliga ordinarie tjänstemän i 13—30 lönegraderna kunnat inflyta i statsrevisorernas berättelse. Uppgiften vittnar om fullständig obekantskap om de kvinn-

liga tjänstemännens ställning inom statsförvaltningen. Det är smickrande att ej mindre än 169 kvinnliga tjänstemän kunnat tänkas placerade i lönegraderna 13—30, men hur ha 135 blivit gifta?

Revisorernas utredning omfattar 1,990 kvinnliga ordinarie tjänstemän, därav 442 gifta. Antalet gifta kvinnliga tjänstemän utgör således 16,8 % av hela antalet kvinnliga tjänstemän i lönegraderna 1—12, under det att i 13—30 lönegraderna de gifta kvinnliga tjänstemännen skulle utgöra 79,9 % av hela antalet kvinnliga tjänstemän i dessa lönegrader. Allt enligt statsrevisorerna.

Det kan ej förvåna om siffrorna verka skrämmande!

ELIN RHEBORG.

S. K. N:s årsmöte.

Svenska Kvinnornas Nationalförbund hade den 3 april årsmöte i Årsta klubblokaler. I Centalkommittén omvaldes fruarna Signe Henschen, Ebba Odhner, fröken Ingegerd Palme, advokat Mathilda Staël von Holstein och fru Elisif Théel, och efter de tre förutvarande kommittémedlemmarna fröknarna Helène Danielsén, Märta Henriques och fru Gertrud Törnell, som undanbett sig återval, nyvaldes fru Mia Leche-Löfgren, advokat Ruth Stjernstedt och fröken Axianne Thorstenson. Ordförande blev fru Théel, 1:sta och 2:dra vice ordförande fru Ohdner och advokat Stjernstedt, protokollförande sekreterare fru Henschen. Till korresponderande sekreterare omvaldes fröken Palme och advokat Staël von Holstein likaledes till kassaförvaltare.

H. M. Drottningens
Hofleverantör

J. F. HOLTZ
Stureg. 8, Sthlm.

Spetsar
alla slag

Glimtar av franska idealister och ryska flyktingar.

II.

Mademoiselle Olga, som suttit och fantiserat vid pianot, vände sig till oss, där vi sutto och njöto av det bleknande skymningsljuset: "Jag tror aldrig jag förr förstått, vad som låg i den 187:e psalmens ord — Hur skulle vi kunna sjunga Herrens sång i främmande land? — Men nu förstår jag". Och hon slog åter an några toner på pianot för att övergå till en vemodig allvarlig rysk hymn.

Jag tyckte att den ryska landsflyktingevärlden blev så levande för min själ, medan hon sjöng. Kvällen förut hade den gamla finländska trotjänarinnan, en av de fem, som inte velat skilja sig från "sina fröknar", berättat för mig en hel del om deras historia, och den kunde ha varit berättelsen om hundratalens andra flyktingars öden.

Familjen P—ff hade varit en av de rikaste i Ryssland — men de hade varit människor, som ville ge ut av sitt bästa åt andra. Överste P—ff, fadern, hade varit glad, firad, bortskämd av livet, men ibland underligt nedtryckt av melankoli. En nära släkting, som vid Rivieran sammanträffat med lord Radstock — den kände evangeliske engelsmannen — och fått andlig hjälp av honom i en tid av stor personlig sorg, hade kallat honom till Petersburg och ville gärna sammanföra honom med sina närmaste. Men överste P—ff kände formlig fasa för att sammanföras med en

främling, som skulle vilja ta på honom med hårda händer, och for hals över huvud bort till sitt stora gods i närheten av Nisjni Novgorod för att ej komma tillbaka på en månad, ty då skulle lorden vara rest.

Översten kom åter, som planerat var, och fann, att lord Radstock var kvar, ja till och med skulle komma till hans eget hem nästa dag på lunch, och översten kunde ej för sin hustrus skull låta bli att vara värd, hur obehagligt det än föreföll honom.

Då de två männen — översten och lorden — efter lunchen drogo sig in i överstens skrivrum, kom för överste P. hans livs rikaste upplevelse. Hans gäst hade bett honom, att de skulle bedja tillsammans innan de skildes. Som artig värd måste han samtycka, fastän han kände det plågsamt, men under bönen upplevde han på ett så underbart sätt det andligas realitet, att hans liv från den stunden blev helt förvandlat.

Han hade varit nöjeslysten, häftig och ganska självisk. Nu ville han leva som en Kristi förkunnare — i liv och ord. Den storslagna danssalen öppnades för evangelistiska möten, dit hundraden av fattiga och rika petersburgare strömmade in — först av nyfikenhet, sedan därför, att de här mötte andlig verklighet. Men han nöjde sig ej med möten — han skapade härbergen för studenter och kroppsarbetare, inrättade en tvätt-

BOKHANDELN
STUDIO

Stockholm, Norrlandsg. 30. Tel. 2700

Specialbokhandel för in- och utländsk litteratur i Religion, Filosofi, Mystik, Teosofi, Antroposofi, Frimureri, Ockultism, Sufism, Psykologi, Astrologi, Psykisk Forskning, Modern Uppfostran, New Thought etc.

inrättning för arbetslösa, byggde sjukhus och skolor, och snart vände man sig till honom från fängelser och arbetshem, när man stod inför människöden, där tjänstemännen sågo, att livet var nära förödelse.

M:lle Olga hade berättat om några av överstens vänner, en nihilist, som förrått sina kamrater och till straff fått saltsyra kastad i ansiktet, så att ögon och näsa bokstavligen frätts bort, en tobakshandlande, som gripits av vild lust efter pengar, när en springpojke en dag rusat in i hans lilla bod och velat växla 200 rubel, och strypt pojken — och många andra. Jag visste, att genom översten en ny mening kommit in i deras liv, och de hade fått bli till levande hjälp för sina kamrater i fångenskapen. Jag visste också, att den rätlinige Pobjedonostsev, som med förbittring såg medlemmar av kejsarens hov — som en furst Liewen — lika väl som kroppsarbetare på landet och städerna sluta sig till den nya rörelsen, hade förmått kejsaren att ställa överste P—ff inför det ultimatum att antingen helt upphöra med sitt religiösa arbete eller gå i landsflykt. Översten valde landsflykten och fick också dö i landsflykt.

Men då hade det likväl funnits pengar — att leva på och hjälpa med. Nu var det annorlunda. Visserligen hade man haft palats i Rom och Salzburg och konstsaker att realisera, men det fanns så många att hjälpa, att det säkert inte nu var mycket kvar. Man måste beundra deras stora stillhet inför olyckorna — det var inte alla av deras gelikar,

som kunde ta det så. Det var underbart att se samhörigheten mellan alla dem, som levde i flyktingeland, hjälpsamheten och gästfriheten mot alla olyckskamrater. Hur många av dem, som arbetade hårt i fabrikerna, i de stora magasinerna, som chaufförer eller stationsvakter, njöto inte av att få möta en fläkt av det gamla livet i P—ska hemmet.

I den ryska "kantinen", ej långt från Luxembourgträdgården, såg man andra av de mest nödställda. I Palais de la Femme, frälsningsarméns stora härberge för kvinnor, mötte man somliga. Man hörde om somliga, som ej mäktat leva igenom svårigheterna utan gått till boten i Paris' elände, om andra, som sjödo av bitterhet mot allt och alla, som hörde ihop med sovjet. Men man mötte också många, som låtit olyckorna smälta bort mycket av slagget i deras liv och bragt ädel metall i dagen. Dit hörde de tre döttrarna till överste P—ff, som i sitt nya hårda liv dock buro vittnesbörd om att allt i livet kan smältas om och förvandlas till livshjälp och livsrikedom.

*

Men det är ej endast skaran av flyktingar eller främlingar från jordens alla delar, som i Paris ha att kämpa den hårda kampen för tillvaron. Det är hårt och svårt nog för Frankrikes egna barn, och inför detta brutala faktum har en stark våg av socialt intresse och socialt ansvar sköljt fram över Frankrike.

Djupast ner i de behövandes skikt når väl här som ofta annorstädes Fräls-

Nysilvrets kvalitetsmärke

Tillverkare:
Ingen egen butik.

Guldsmeds Aktiebolaget i Stockholm.
Vårt fabrikat hos varje guldsmed.

ningsarmén. Deras härbärgen och "hôtelleries" samla vrakspillrorna av Parisbefolkningen — det intrycket får man t. o. m. en sommarkväll, när man ser gästerna, som strömma in i härbergena vid rue S:t Sauveur eller rue Chabrol. Anordningarna äro t. ex. vid S:t Sauveur de enklaste tänkbara. I gamla baracker från kriget är härberget inrymt, och säng står vid säng, men det ligger i luften något av glädje över att man har kommit i hamn och fått hungern stillad med en skål soppa och bröd. Alla åldrar äro representerade. En ung flicka på 18 år har sitt lilla, halvårsgamla barn bredvid sig — tydligen en liten mulattflicka. Hon har vandrat hela dagen utan att ha lyckats finna arbete eller logis, tillfs hon hamnar här. Somliga av gästerna ha sett bättre dagar, men nu är härberget den enda tillstymmelse till hem, som de kunna finna. De stora härbergena för män — rue Chabrol och rue des Cordilières — Palais du Peuple — och för kvinnor — rue de la Fontaine-au-Roi — bjuda något mer av ett hem. Från bäd-den i de stora sovsalarna kan man avancera till en egen liten vrå — une chambre — om man lyckats få ett ordentligt arbete, och det är gripande att se, hur de olika hyresgästerna med anspråkslösaste medel försökt att giva rummen en individuell prägel — några fotografier från en liten landsby, några blommor, ett krucifix, och rummet blir på ett annat sätt deras eget. I Palais de la Femme med sina små rum för en eller två, sin väldiga glada matsal, bibliotek, rekreatjonsrum, föreläsningssal, badrum och läkarvård, har man skapat en förstklassig tillflyktsort för omkring

800 kvinnor — äldre och yngre — som ha ett arbete men ej mäktat med allt för stor hyra. Överallt är det redan på sommaren belagt till sista plats, oh man talar med en suck om vintern och alla de nya skyddssökande, som vimla fram från kajernas hålor och källrarnas kyffen och som inte kunna avspisas med bara den mugg soppa eller choklad, som "nattmissionen" ger dem. I närheten av place Maubert ensamt hade en av officerarna en natt räknat 650 män och kvinnor, som för sin sista slant beställt ett glas sprit eller en kopp kaffe på något av traktens ruskiga kaféer och därmed fått rätt att sitta och sova lutade mot bordet tills kl. 2 — stängningstimman, då de måste ut på gatorna. Tusentals människor i Paris dela deras öde.

Det är naturligt att även settlementen i hög grad fått gripa sig an med rent hjälparbete under dessa förhållanden. Dispensärer för barn äro förbundna med nästan alla Paris' settlements. Le Moulin-Vert, Abbé Viollets storstilade arbete i ett av Paris' fattigaste kvarter, har koncentrerat sina ansträngningar på att hålla samman hemmen, moraliskt och ekonomiskt, och man har lyckats skapa en hel liten arbetarstad vid Vitry-sur-Seine med billiga sunda bostäder — en droppe i havet kanske i allt bostadselände, men ändå ett försök till hjälp. Och trots all den hårda nöd, som settlementen ständigt ställas inför, ha deras medarbetare ej förlorat sitt hopp och sin optimism. Det är något av hemstämning och gemenskap över många av Paris' "Résidences sociales", ute i förstädernas röda zon, uppe på Montmartres höjder eller i någon av de trånga gatorna nära

Beställningar och reparationer

utföras förstklassigt på bestämd tid.

S. G. Beckman, Skomakeriaffär

Tel. Sö. 35670

Tjärhovsgatan 12, STOCKHOLM.

Tel. Sö. 35670

Panthéon och Sorbonne, där "pappa Crainquebille" skulle passa precis i miljön.

I nästan allt settlementsarbete talar man med sådan entusiasm om "Les Équipes Sociales" som ett av de viktigaste medarbetarinslagen, att man blir hungrig på att få veta något om denna sammanlutning, som ej hunnit bli mycket känd utanför Frankrikes gränser. Den är värd att lära känna. Monsieur Rob. Garric, initiativtagare, är liksom Marc Sangnier i Le Sillon en skarp intelligens och en eldsjäl. Hans längtan var att ställa den unga katolska intelligensen i Frankrike inför kravet att ge sitt bästa av vetande och livstro åt mindre privilegierade kamrater, och en majkväll 1919 lyckades en liten grupp av vänner ur de intellektuellas led att få kontakt med den första skaran av arbetarpojkar i ett arbete som letts av systrarna i S:t Vincent de Pauls orden. Man fick grepp om sina ungdomar från första stunden, och snart började studiecirkelar skapas litet varstans i Paris. Var det knogigt för de unga eleverna att tränga in i studiet av franska språket, historien, samhällskunskapen och nationalekonomien, så var det mången gång minst lika knogigt för de unga undervisningsovana akademikerna att finna vägar och metoder för att kunna göra studiecirkeltimmarna instruktiva och roliga på en gång.

På språktimmarna fick man försöka att på samma gång som man ej fick försumma att uppliva reglerna för participer och subjonctifformer, ändå först och främst tränga in i och söka uppfatta skönheten i en historisk eller filosofisk text eller en dikt med klassisk eller

modern prägel. Några sidor av Michélet eller Péguy, Verlaine eller Claudel kunde stå så levande kvar i deltagarnas minne, att man åratals därefter talade om, hur ståtlig den eller den texten varit. Revolutionens historia fick levande kraft genom studievandringar till Musée Carnavalet och konstens skönhet blev konkretiserad, när man tillsammans stod inför Louvrens Nike eller Millets Glaneuses. Färder till skogarna omkring Saint Leu eller Fontainebleau hjälpte till och med sådana rumsittare som "M. Lebureau" att njuta av naturen, fast han förut aldrig kom från sin biljettlucka utom för att fara till och från sitt hem med métron och tyckt att det var bara bosch, när man talade om stjärnekvällar eller soluppgångar.

Det bästa i studiecirkelarna har varit kamratskapet och gemensamhetskänslan, därom äro alla "équipiers" ense, och när man läser t. ex. Garrics Belleville med dess fina och djupa förståelse av arbetarbefolkningens psyke, ser man, att de intellektuella vunnit lika mycket som arbetarna genom kontakten. Glädjen, ja tacksamheten, som strålar fram ur redogörelserna för arbetet, är smittande stark.

Man skulle kunna säga, att något av samma glädje och ljusa friskhet präglar mycket av Paris' sociala arbete. Kanske kunna organisation och arbetsmetoder vara ännu gedignare i Tyskland eller England, men svårt blir det nog att möta starkare tro på att ur nöd och elände en ny bättre värld skall kunna växa fram, när människor från skilda läger vilja mötas till samarbete och broderskap.

DAGNY THORVALL.

Liptons Té

är och förblir det
bästa.

LIPTON
är världens största och
förmärsta Téfirma.

Muntra bilminnen och landsvägsäventyr.

Norr Mäljarstrand. Solen lyser och "gonar". Mäljarvattnet skimrar blått och rent (till synes!), låtsas vara, och kluckar sitt vånjubel mot kajerna. Sandhögarnas väldiga kullar i gult och rödbrunt gnistra. I bakgrunden — det är för tio år sen — Stadshuset med byggnadsställningar: precis så vackert i sin tillblivelse som Törneman målat det. När han fylld av arbetsglädje ännu vandrade där — och ibland oss.

Jag sitter vid ratten i en liten bil — jag ska lära mig köra. Jag vet allt om växeln: ettan, tvåan, trean och fyran! En klart uppritad bild därav finns i min hjärna — på den stirrar min "själs ögon". Motorn brummar och surrar — växeln står på frigång. Den bussiga skolchauffören vid min sida manar på: "Lägg in ettan. Släpp efter på konan — gas — sa-akta!" — Jag får samma känsla i maggropen, tror jag, som min nu 16-åriga dotter, när hon nyligen — nätt som en fjäril och med glänsande ögon — väntade gästerna till sin första danstillställning: "Det killar i magen, mamma!"

Det "killar" verkligen — men lugn manar rösten vid min sida med någonting i klangen som trivsamt minner om barnomens lantliga kuskar. Full av tillit släpper jag på "konan" och trampar på "gasen" — salig över att bilen lyder och knastrar fram över sanden — salig som ett barn glider jag in på en nu snart tioårig bana som "chauffös"! Glädjen att bemästra bilen påminde för övrigt livligt om triumfen över cykeln när man var barn; väl hundratals gånger blev jag

från en sten upp på en gammal skraltig "herrvelociped" bara för att ideligen dimpa i backen, tills slutligen den vinglande färden lyckades fram över trädgårdsgången mellan krusbärsbuskarna. Att den också lyckades sluta i en trädgårdsdamm full av grön nate, varur jag praktfull uppsteg och som en fullständig övertygande drypande sjöjungfru för en häpen familj förkunnade min seger, — det ökade ju bara den dagens strålgans,

De som provkörde på Lagårdsgårde för tio år sen tycks inte ha varit fullt så farliga för promenerande som nu ibland — det var ju heller inte så många. Intet hände mig, utom att bilen en dag plötsligt och oregerligt dök in i ett busksnår vid vägen — — Nej, jag körde inte på Sigge Siwertz — och ingen annan heller — gudvarelov!

Emellertid, en smula livsfarlig är nog nybörjaren, det kan inte förnekas. Jag tänker att en van förare mera sällan åker med en nybliven utan att det går hela serier av kalla kårar utefter ryggen på honom! Kritisk är enligt min erfarenhet den period, då man börjar känna sig säker — ja, lite "mallig" vid ratten. Här har jag ett dyrköpt råd till unga mödrar — nyblivna bilförare — sätt aldrig den dyrkade ungen bredvid er på framsätet! Må älsklingen i stället, ömt beskyddad av någon annan, i all sin strålande skönhet bepryda baksätet — det är säkrare!

Ett par månader sen jag fått körkort, for jag stolt ut på en tur med barnen, tanklöst placerande min fyraåriga poj-

En specialaffär har alltid större möjligheter att tillfredställa sina kunder, ty där finnes största urval och billigaste priser. Varje dam bör därför köpa sina underkläder, korsetter, corseletter, strumpor och handskar hos **Twilfit, Nybrogatan 11, Stockholm.**

ke bredvid mig. Kyliga havsvindar började vira — det var vid Sundet — ”säker” som jag var ville jag svepa om pojken utan att stanna — ett två tre, så var vi i diket! Bilen hade åkt ner — rätt beskedligt — och skakat om oss som ville den ge mig en ofarlig men varnande läxa; jag nästan väntade, att den skulle vända sig om och titta med stora förnumstiga lyktögon — liksom barndomens hyggliga ridhäst, som brukade se efter, hur man mädde, sen han varsamt vippat av en ibland ängsblommorna! — Nå allt var oskadat — utom min reputation! Men vad gjorde det, när barnen var hela! De två äldsta i baksätet betraktade mig tyst och strängt, fyraåringen klev ur och gol förolämpat: ”Mamma kö'de på dike!” I flera dar gol han, så fort han fick se mig: ”Mamma, ja' vill inte köra på dike!” — Förkrossande! Och en och annan manlig bekant mumlade strax sitt nedlåtande: ”Ja, se fruntimmer!” Jag hämtade mig snart.

På den tiden kunde det hagla tillrop över den nybakade ”chauffösen”, i synnerhet om hon for ensam på Stockholms gator — mer eller mindre råa glåpord men också humoristiska och uppmuntande råd från välvilliga individer.

En kväll när jag nyttig och beskäftig skulle hämta min make vid Centralstationen, måste jag förbi en grupp gränslöst ogillande droskchaufförer, vars ovilja exploderade i: ”Ska nu käringar köra också!” Inte så trevligt att höra även om man funnit ett bra medel mot knölar: ett synnerligen artigt och oberört leende. Det händer att man får ett brett och godhjärtat grin till svar och kan köra vidare glad åt att råheten kanske

bara satt utanpå. Emellertid var det ljuvt och gemytligt att efter Stockholms gator färdas på skånska landsvägar, kantade av gapande gummor eller drängar, vars häpna skorrande jag uppfångade i förbifarten: ”Dä va en fr-ru som korr-rde!” — Det var då, det är länge-se'n, nu gapar de inte längre, knappt en gång åt en flygmaskin.

Våren är kommen — äntligen — tror man! Upp att feja bilen, lycklige bilägare, när andra skrapa båtar och rusta upp cyklar! Vilken glädje att stuva in ”grejor” i bilen och ett par vänner på sätena, ”släppa efter på konan” och ”ge gas” — ja, tänk då ”killar” det igen, fast av annan orsak. Startglädje!

Jag far nu alltid söderut, det kommer sig ”av födsel och ohindrad vana”. Som en längtans pil viner bilen ut från Liljeholmen. De kära gamla kyrkorna hälsa — blek försilvrar solen Botkyrkas gråa murar, Salem speglar sig i den rena blanka sjön, som ingen får bada i, Hölö står hög på sin udde. Vad våra kyrkor ge för ett liv och uttryck åt de växlande landskapen! Fasta punkter — på kartan och i bygderna! Jag har färdats genom södra och mellersta Sverige från Mälaren till Ringsjön, från Tiveden till Kullen, från Klarälven till Rönne å: alltid var det samma glädje att se sockenkyrkans spira resa sig över en skogsås, målas i sjöarnas speglar, sträcka sig manande längtansfyllda — — Betagande är de fattiga orestaurerade gamla templen med sina kyrkogårdar inom gråstensmurar — ja, på ostkusten kan man ju följa Almqvist på hans väg till — Kapellet!

Mången kvinnlig bilförare — utom

När Ni går till posten, går Ni även till Postsparbanken, landets största o. säkraste sparkassa

Samma sparbanksbok gäller över hela landet.

Direkta uttag av intill 300 kr. **Ränta 4 %**

den som älskar hastighetsrekord — är kanske som jag road av de gamla pittoreska färjställen. Man guppar ner på den gungande färjan, åker båt en stund till omväxling, pratar med färjkarlen, som trampar fram och tillbaka och hjälper honom att knoga med den drypande draglinan. Ibland trängas två bilar och ett och annat lantligt åkdon om platsen och då gäller det att hålla tungan rätt i mun, när man skall upp och ner. Jag minns färjstället över Klarälven en underbar blåttöcknig sommarkväll — floden var full av timmer och vi fick ta långa stänger och skjuta undan stockarna, som stångade mot båten, medan vi gled framåt. En hemlighetsfull tjugande kväll!

Bilminnen är för mig mycket ofta förknippade med min omfångsrika, fast otroliga vän Antonia. Hon kan inte mätas med mått, men låter sig villigt vätas av skrattets tårar! Det går inte att väga henne på någon vanlig liten våg varken bokstavligt eller bildligt! — Efter färjan vid Hörningsholm hade hon tappat sitt fina ärvda pärlhalsband. Vilt hade hon rafsat ut alla väl instuvade kappar och väskor, energiskt hade vi alla letat runt omkring. Redan stod Antonia lutad mot bilen som sjönk i fjädrarna under hennes tyngd — hopplös stod hon och försänkt i smärtfyllda tankar på salig mostern som hon ärvt av, på barnen som skulle ärvt — — O, dysterhet! Men se, skinande som solen mellan vikande moln nalkas färjgubben — i hans grova smutsiga hand skimrar de vita pärlorna! — Förtjust kommer han — aningslös. Antonia kastar sig över honom, hennes jubeltjut ekar över

skog och vatten — som en ekorr-, nej, elefantunge hänger hon sig om mannens hals, han försvinner för våra ögon i hennes famn. Och får en smällande kyss mitt på den snusiga munnen! — Till sin död glömmar gubben aldrig — Antonias famntag och kyss.

Bilen blev verkligen "baktung", när Antonia var med. Ödesdigert baktung — klagade jag — när det höll på att hända något i en backe i Tjust. På förmiddagen hade vi förlustat oss i en herrgårdsträdgård full av mogna astrakaner. Omätligt hade Antonia stoppat tjojtals innanför klänningen — "din rika barm snör upp sitt kyller, med astrakan du renseln fyller", deklamerade någon som kunde Axel och Maria, en annan viskade något om de Efesiers Diana — Så kom backen i Tjust. Den var full av grus, föreföll att vara lodrät och slutade någonstans i himlen. Halvvägs dit vägrade den lilla kristidsbilen — stönade, knyckte — inte ens "ettan" tog! Kviket på med både fot- och handbroms — vad hjälpte det — i gruset hasade vi med "baktunga" Antonia nerför hela backen. Inte förrän vi var nere fick jag hjärtklappning — puh! Men Antonias äpplen hade trillat ur den rika barmen och tecknade glatt röda i gruset vårt snöpliga återtag!

Tiveden är spännande och underbar att fara igenom — på dagen. Milsvinda skogar susande av "furornas dova sorgemusik". Men far inte därigenom för sent — det kan bli väl spännande! Vi hade fått köra långa omvägar under färd till Askersund — vägarbete pågick! — och kom in i Tiveden i skymningen. Korta tvära

Den omtänksamma husmodern vänder sig alltid till Lunda Tvättinrättning
 Garanteras ett förstklassigt arbete. — Kläderna försäkrade under tvättningen.
 — — — — — Telefon Drottningholm 20 och 190. — — — — —

backar, en oändlig rutschbana — när man for upp över backkrönet lyste strålkastarna på grantopparna och framför gapade bara ett svart hål — tyckte man. Skogen blev allt mer mystisk och tju sigt äventyrlig, jag började tro att någon trollade med vägen, det var ju samma backe att ta hela tiden. Plötslig stod en hemlighetsfull varelse i vår väg med lysande gröna ögon, vad — fanns det verkligen troll! — Ack nej, bara en oskyldig kviga, förstörd av mörkret, som gjorde helt om och skenade framför oss med svansen i vädret!

Det enda verkligt otrevliga "tillbud" jag varit med om inträffade för länge sedan på motorcykel. Här är ännu en dyrköpt erfarenhet: man bör undvika att färdas med sin make på motorcykel! Han välter gärna med en i någon utförsbacke i en otäck kurva. Det gjorde min. Han skylldes på att det hade regnat och var slirigt och att bromsen inte tog. Hur som helst — vi for som två skott in i en hög gräsvall den där faktiskt räddade våra liv. "Tysta som Egyptens präster" steg vi upp — jag med svullnader på benen stora som apelsiner och högra armen underligt maktlös. På väggkanten låg cykeln upp och nervänd med motorn och hjulen arbetande i ett vansinnigt bedövande surr — i smutsen glänste fullt av vita prickar, våra från Trosa Hotell räddade dyrbara kristidssockerbitar!

En bilkörande dam tillvitades av ett par älskvärt ironiska vänner att hon för sin del förvandlat den amerikanska levnadsregeln till ett behagligt: lev livet vilande! Det var nu tre slags vila hon beskyldes för, men den sista och trevli-

gaste var: bilvilan. Högeligen att rekommendera, det är säkert — försök bara — såvida ni inte redan hunnit till — flygvilan!

I något kåseri talar Chesterton om "divine discontent" såsom varande nyttigt och nödvändigt i denna snöda värld. Det är nog så riktigt så. Men ack, hur trevligt om det går att skolka därifrån, att sorglöst och lättsinnigt fly bort och hasta fram genom landskapen med handen vid ratten och blickarna flygande över långa slingrande vägar, vilande och dock sysselsatt, fri att andas den strömmande luften under några dagars *divine contentment* med jordelivet!

ELISABETH THIEL.

Föredrag i radio.

Onsdagen den 24 april kl. 8,45 e. m. talar Kvinnliga kontoristföreningens ordförande Edith Lindblom om Kontors- och butiksarbete. Omedelbart därefter fortsätter föreståndarinnan för F.-B.-F:s yrkesskola Hilda Selander med en framställning av Sömnadsyrkets framkomstmöjligheter.

Föredragen ingå i riksprogrammet och förmedlas av Fredrika-Bremer-Förbundet. Längre fram, sannolikt den 8 maj, fortsättes serien med ytterligare två föredrag om kvinnliga yrken.

Havoline

BÄSTA RENGÖRINGSMEDEL
FÖR
KÖK & BADRUM

Havoline

Berlinkongressen.

Internationella rösträttsalliansen har nu sitt preliminära program till kongressdagarna i Berlin i juni färdigt. Det börjar med en del förberedande möten den 12—16 juni; en aftonmottagning för pressen den 12; den 13 ger Mrs Ashby middag för styrelsen och ordförandena; de internationella kommittéerna sammanträda; den 15 har fru Adèle Schreiber mottagning för styrelsen och ordförandena, den 16 styrelsen för delegerade. En del utflykter äro också förlagda till dessa dagar.

Den 17 juni kl. 10 f. m. försiggår kongressens högtidliga öppnande i Staatliche Festsäle vid Platz der Republik. Det är då Mrs Chapman Catt kommer att hålla sitt stora tal om "The Twenty-five Years Triumph of Woman Suffrage", ty denna kongress är ju också Alliansens 25-årsjubileum. Denna dag ger staden Berlin lunch för samtliga delegerade.

De frågor, som stå på kongressens dagordning, äro — förutom organisations- och ekonomiska som direkt röra föreningen, rapporter m. m. — gifta kvinnors nationalitet, lönesystem med fristående familjebidrag, ogifta mödrar och deras barn, lika arbetsvillkor för män och kvinnor, kvinnlig polis, lika moral, fred och Nationernas förbund, allt i samband med redogörelse för respektive kommittéers för dessa frågor utförda arbete. Offentliga aftonmöten, vid vilka kvinnornas insatser i det parlamentariska och kommunala livet, frågan om kvinnlig polis samt fredssaken behandlas, under ordföranden från skilda länder, uppta tre kvällar; en afton är det galaföreställning för kongressisterna på Operan, en annan afton konsert i slottet Monbijou. Den 23 juni avslutas kongressen med en stor mottagning i Charlottenburgs slott.

Nya förbundsmedlemmar

Gävle: fru Maria Bergsten, fru Elsa Chruzander, fröken Barbro Linder, doktor Hjördis Nilsson, fröken Beda Pettersson, fru H. Tottie, fröken Marie Louise Warodell.

Göteborg: fru Annie Christenson, fröken Anna Edholm, fröken Elisabeth Gillblad, fru Gudrun Hallberg, fröken Anna Lindquist, fröken Ellen Nordström, fröken Signe Palmér, fröken Svea Stackelberg, fröken Hilda Wemer, fru Ellen Vlengel, fröken Hulda Israelsson.

Hälsingborg: fröken Ingeborg Andrén, fru Judith Bengtsson, fröken Elsa Bergman, fröken Mimmi Boeck, fru Ester Boman, fru Klara Danell, fröken Annie Ekelundh, fru Dagmar Falkenskiöld, fru Ester Hertz, fru Alma Hoff, fröken Gerda Kjellberg, fru Tora Langenheim, grevinnan Elisabeth Lewenhaupt, fru Margareta Lindau, fröken Lisen Nilsson, fru Sigrid Nilsson, fröken Karin Pettersson, fröken Elsa Rosenquist, fru Isa Schönbeck, fru Elsa Trolle-Henckel.

Hudiksvall: fröken Hedvig Hallberg, fru Hanna Johansson, fröken Elsa Lundqvist, fröken Olga Söderström, fröken Inga Undén.

Jönköping: fil. mag. Signe Andersson, fröken Ekman, fru Alma Engsell, fru Linderholm, fru Ebba Lokrantz, fru Sonja Palm, fru Sylvan, fru Inga Werner.

Karlskrona: fru Hilda Franke.

Karlstad: fröken Gunvor Björkman, fröken Gerda Jansson, fröken Anna Lagerlöf, fröken Sigrid Ryde, fru Ella Strand, fru Signe Thorngren, fröken Karin Wærn.

Kristianstad: fru Agnes Ahlstrand, fröken Gunborg Andréen, fröken Gunhild Carlsson, fru Ingeborg Carlström,

Revolutionerande är
det rengör
o. polerar

Allt **Huttonizing**
FLUID

Finare Möbler, Guld
Silver, Koppar, Messing,
Zink, Aluminium, Bleck
samt Automobileer etc.

fröken Viktoria Cedergren, fru Hildur Engström, fröken Karin Fahlin, fröken Elisabeth Gren, fru Astrid Gustafsson, fru Ester Husmark, fröken Elisabeth Hammarlund, fröken Ninnie Hallberg, fru Anna-Lisa Hasselgren, fröken Ester Håkansson, Näsbyholm, fröken Helmi Kleeberg, fru Ebba Lundeberg, fröken Agda Larsson, fru Olga Lovén, fröken Ester Månsson, fröken Greta Nilsson, fröken Hilda Nilsson, fröken Selma Nilsson, fröken Signe Nilsson, fröken Sigrid Nilsson, fru Nanna Nordenskjöld, fröken Ruth Persson, fröken Beth Persson, fröken Viktoria Persson, fröken Olga Ragnarsson, fröken Anna Rosvall, fröken Greta Rosvall, fröken Pamela Sandberg, fru Jeanne Schürer von Waldheim, fröken Frida Svanberg, fröken Ester Thomson, fröken Lisa Thomson, fröken Rut Thorsén, Näsbyholm, fröken Anna Wenster, fröken Solveig Winberg.

Lund: fru Lisen Anshelm, fru Märtha Ask, fru Ebba Brännström, fröken Karin Kull, fru Rosa af Klercker, fru Hanna Lundeberg.

Malmö: fru Karin Andersson, fru Paula Callmer, fröken Dina Celander, fröken Klara Dahlbäck, fru Emmy Ekstam, fru Dagmar Eriksson, fru Regina Flensburg, fru Alma Frost, fröken Anna Giese, fru Grünberg, fröken Ellen Hall, fröken Mathilda Hall, fru Hilma Hansegård, fru Henrietta Lindahl, fru Hanna Lindqvist, fröken Mai Ljungh, fru Karin Löfberg, fröken Syster Pettersson, fru Ellen Renée, fru Elisabeth Stangenberg, fru Ruth Stjernström, fru Hanna Svensson, fröken Maja Svensson, fru Svea Thorell, fru Lilly Widerberg, fru Aurora Carlo, fröken Carin Carlo, fru Stella Sölwe, fru Lisa Tingström, fru Theander, fru Elsa Wahlberg, fröken Signe Widegren, fru Elsa Ahlström, fröken Marta Ekerot, fru Harriet Helgeson, fru Augusta Jonasson, fru Wilma Nilsson, fru Clara Nordenfeldt, fröken Hilda Olsson, fru Oscar Qvist, fru Anna Rahmberg, fru Magda Roos, fru Louise Schånberg, fru Signe Wahlberg.

Mariestad: fru Margit Wranne.

Norrköping: Fru Anna Flåter, fröken Margit Häggström, fru Fredrika Kindahl, fru Ruth Landqvist, fru Clara Larsén, fröken Marta Malmborg, fröken Gerda Marcus, fröken Elisabeth Willén.

Nyköping: fröken Tilda Nyberg, fröken Märta Giertz, fröken Elna Johnell, fru Britta Olson, fru Karin Sundström.

Stockholm: fröken Hedvig Kindberg, fru Elisabeth Wågman, fröken Maja Waller, fröken Karin Egerström, fru Ellen Landorff, fröken Hedvig Ödman, fröken Kerstin Nordendahl, fru Ester Järte.

Svalöv: fru Svea Björklom, fru Sophie Dahn, Teckomatorp, fröken Gunvor Hansson, fru Anna Israelsson, fru Sigrid Larsson, fru L. Moldenhaver, Kågeröd, fru Martina Olander-Strandberg, Teckomatorp, fru Emy von Sydow, fru Ellen Runqvist, fröken Inga Westesson, fru Svea Buhrman, fru Selma Unggren, fröken Greta Wanberg, fru Sofia Möller.

Umeå: fru Aina Dahlgren, fru Berta Forsblad, fru Alma Kellgren, fru Clara Nilsson, fröken Ellen Wallner.

Vänersborg: fru Edith Landberg, fru Gullan Ljungberg, fröken Martha Ljungner, fru Karin Sobel, fru Märtha Wahlén, fru Hanna Wallin, fru Elsa Wilck.

Växjö: fru Anna Pira, fru A. Aschan, fröken Margit Hjeltman, fröken Saga Wallin, fru Anna Åkerlind, fru Elisabeth Aaby-Ericson, Alvesta, fru Märta Andersson, fru Margareta Myhrman, Gemla, fru Maud Petri, fru Lydia Jonsson, fru Ruth Persson.

Ystad: fru Augusta Appelgren, fru Hilda Hennigor, fru Ellen Holm.

Prolog

vid Norrköpingskretsens fest den 12 mars, författad och uppläst av fröken Ester Lindström (till tablåer förställande kvinnotyper från skilda tider).

Åt Sveriges kvinnor ha vi helgat kvällen,
Vi se dem skrida fram i långsamt tåg:
Vår forntids kvinnor framför runohällen,
Birgitta, drömmande vid Vätterns väg.

Och slottsfrun, van att ordna och befalla
I segerens och i nederlagens tid —
Från tredje Gustafs dagar gratier alla —
Fredrika Bremer, kämpande sin strid.

Träd fram, I skuggor ifrån gångna tider,
Och tala så, som endast Ni förmår
Om Eder lycka, Eder levnads strider,
Om pliktens allvar och om glädjens vår.

Och säg oss då, att trogna kvinnohjärtan,
Hur än allt yttre skiftat i vår värld,
Ha klappat varmt för lidandet och smärtan,
För barnets lycka och för hemmets härd.

Då många ha ett namn, som hävden gömmer,
De flesta slumra utan namn i ro.

Men fast en värld ej Edert verk berömmar,
Vi, som i Edert och vårt Sverige bo,

Vi minnas Eder, ty åt fosterlandet,
Ni, kära, helgat har Er levnads id.
Och mellan Er och oss vi känna bandet,
Som binder forntid till vår egen tid.

Ni slutat vandrigen. Vi, som härinne
Ert minne manat fram i festens stund,
Stå än i kampens mitt med öppet sinne
För stora krav i systerligt förbund.

Fastän vår värld ej blott är hemmets
trygga,

Vi hava ej Er ädla gärning glömt.
Vårt stora samhällshem vi vilja bygga
På vad Ni varmast känt och skönast drömt.

F.-B.-F.-kretsarna.

Boråskretsen höll den 11 mars sitt årsmöte i flickläroverkets högtidsaal under ordförandeskap av fru Leonore Oden-crants. Års- och revisionsberättelser föredrogos och ansvarsfrihet beviljades. Styrelse och revisorer återvaldes. Meddelande lämnades att behållningen av den barnfest, som kretsen hade anordnat den 1 mars, 500 kr., översänts till F.-B.-F:s insamlingsfond av år 1929.

Före årsmötesförhandlingarna höll författarinnan Jeanna Oterdahl föredrag över ämnet Leonora Kristina Ulfeldt, en 1600-talsbild.

Göteborgskretsens årsmöte ägde rum den 6 mars å Residenset, dit ordföranden, fru Mary von Sydow, kallat kretsens medlemmar.

Års- och revisionsberättelserna upplästes och ansvarsfrihet beviljades styrelsen. Ordföranden meddelade att Kvinnliga Studiehemmet på grund av ekonomiska skäl måste upphöra med sin verksamhet. Röntan på återstående fonderade medel skulle i form av stipendier utdelas till studerande unga flickor.

Styrelsen omvaldes med acklamation och består alltså av följande medlemmar: fru Mary von Sydow, ordf., fröken Thyra Kullgren, v. ordf., fru Astri Levisson, sekr. o. kassaförv., fröken Anna Lönnerblad, fru Klara Wijkander, fröken Nanny Lindström och fru Märta Leffler.

Efter förhandlingarna höll fru Mia Leche-Löfgren föredrag om Fredrika Bremer.

De till ett 100-tal närvarande medlemmarna bjödos därefter te och kakor och årsmötet avslutades under angenäm sammanvaro.

Hälsingborgskretsen höll den 18 febr. sitt årsmöte under fröken Signe Wennerbergs ordförandeskap. Av årsberättelsen framgick att kretsen vid årsskiftet räknade 437 medlemmar. Ansvarsfrihet beviljades styrelsen.

WONDERMIST

överträffas icke av något annat medel
vid rengöring och polering av möbler.

Till styrelseledamöter återvaldes fröken Signe Wennberg, fru Hanna Christer-Nilsson, fruarna Astrid Gierow, Sigröd Sjövall, Helga Sjunnesson, Lily Månsson och Selma Högstedt-Olsson samt fröken Ellida Persson och nyvaldes fru Margit Sjögreen och friherrinnan Elsie Mannerheim efter frökarna Léonie Deshayes och Teresa Kjellberg, som undanbett sig återval.

Till revisorer utsågos fröken Elin Witt och fröken Olga Francke med fröken Olga Ljungberg och fru Johanna Nordlund som suppleanter. Till kretsens representanter vid Fredrika-Bremer-Förbundets årsmöte valdes fröken Wennberg, fröken Deshayes samt fruarna Gierow, Sjövall, Sjunnesson, Månsson, Helmi Stjerna, Högstedt-Olsson och Nordlund.

Styrelsen konstituerade sig med fröken Wennberg till ordförande, fru Christer-Nilsson till vice ordförande, fru Gierow till sekreterare, friherrinnan Mannerheim till vice sekreterare, fru Månsson till skattmästare, fröken Ellida Persson till vice skattmästare, fru Högstedt-Olsson till husmor och fru Sjövall till föreståndarinna för upplysningsbyrån.

Ordföranden framförde till de avgående styrelseledamöterna kretsens varma tack för deras ovärderliga och osjälviska arbete inom styrelsen.

Efter förhandlingarna höll överläkare J. Velander föredrag "Om nervositet".

Hudiksvallskretsen hade den 7 febr. en familjeafton å Statt. Ordföranden, fru Stina Rodenstam, hälsade de närvarande välkomna. Kvällens program upptog pianosolo av fru Brita Bruno, sång av fröken Sigröd Hallgren, deklamation av pastor Bergstrand — ur Karlfeldts, Heidenstams och Frödings diktning — samt Delsbostintan med sina historier och gammaldags låtar. Därtill "lekstuga" under

"Stintans" och agronom Littmarecks ledning med danslekar och upptåg av allmogeklädd ungdom från Forssa och Delsbo. Stadsdamer i "Fredrika"-dräkter samt några unga flickor i rokokodräkter, dansande menuett och kadrilj, ökade det färgrika och glada vimlet. Byffé, konditori, lotteri.

Den 13 mars hölls årsmöte, varvid till styrelseledamöter återvaldes fruarna Stina Rodenstam och Anna Burchardt samt frökarna Hildur Ahlbom och Astrid Forsberg och nyvaldes efter fru Malin Benett, som av sagt sig, fru Greta Bruno, samt efter fru Viola Lyttkens, som avflyttat från orten, fröken Elmine Wikström. Till styrelsesuppleanter återvaldes fru Anne-Margrethe Murray och fr. Anna Igglund.

Att representera kretsen vid förbundsårsmöte i Gävle utsågs fru Rodenstam med fruarna Murray och Bruno som ersättare.

Till revisorer utsågos fruarna Fanny Lundberg och Elvira Högman med frökarna Gerda Östman och Inga Persson som suppleanter.

Till festkommittéer valdes fruarna Bruno, Diamant, Ulvhammar, Sjöberg, och Abrahamsson samt frökarna Wernqvist och Östman.

Jönköpingskretsen sammanträdde den 14 febr. till årsmöte i Margareta-skolans festvåning under fru A. Bergtöfs ordförandeskap. Ur den av sekreteraren fru M. Herrlin föredagna årsberättelsen framgick bl. a. att kretsen vid årsskiftet räknade 160 medlemmar. Verksamheten har fortgått efter ungefär samma linjer som föregående år: samkväm med musik och föredrag samt enbart föredrag. Revisionsberättelsen föredrogs, styrelsen beviljades full och tacksam ansvarsfrihet.

En av styrelsens medlemmar, fröken Elsa Pehrsson, hade på grund av avflyttning

PORLA BORDSVATTEN

drickes numera av alla finsmakare

PORLA BRUNNS AKTIEBOLAG, PORLA

avsagt sig, och efter henne invaldes fru Elsa Malmroth. Styrelsen utgöres av: fru A. Berglöf, ordf., fröken E. Aulin, v. ordf., fru M. Herrlin, sekr., fru G. Almér, kassaförv., samt fru A. Hall, fröken B. Hedenstierna, fru E. Malmroth, fru G. Roempke, fröken E. Schånberg, fröken G. Sjöberg, fruarna C. Söderberg och S. Sörensen. Likaledes återvaldes revisorerna: fru K. Lindell och fröken C. Wahlstén med fru A. Hiller och fröken A. Bergstrand som suppleanter. Till ombud vid Fredrika-Bremer-Förbundets årsmöte i Gävle utsågs fru A. Berglöf med fröken E. Aulin som suppleant. Efter årsmötesförhandlingarna vidtog samkväm med musik av fru B. Alming samt tesupé.

Den 1 och 2 mars hade kretsen anordnat en soaré å Restaurang Alphyddan, besökt båda dagarna av en talrik och road publik. Programmet rikhaltigt och omväxlande: två gamla familjeporträtt från rokokostider ha råkat i ett samtal som får sin illustration genom danstablåer i för varje tid, som de tillhöra, stilenliga dräkter, menuett, kadrilj, polka, pas d'Espagne, Wienervals ända fram till dagens tango och jazz; en parad av damdräkter från 1700-talet och fram till 1929, 1700-talsdräkten ett släktarv och en gång buren av ingen mindre än Magdalena Rudenschöld. Hemlagad konfekt försålades och "soffdockor" utlottades.

Karlskronakretsen höll d. 26 febr. årsstämma å Stadshotellet under fru Eva af Geijerstams ordförandeskap. Års- och revisionsberättelser föredrogos och styrelsen beviljades ansvarsfrihet. Ur årsberättelsen framgick att medlemsantalet vid årsskiftet uppgick till 201, samt att den frivilliga enkronainsamlingen till Blekingestipendiet under året uppgått till kr. 50, varigenom stipendiet nu utgöres av kr. 320:— för kurs vid folkskoleseminarium. Fröken Hanna Andersson och fru Märta Weinberg, som voro i tur att avgå ur styrelsen, omvaldes. Efter fru Anna Swedin, som avlidit, och fru Alma Falk, som avflyttat

från staden, valdes suppleanterna fruarna Mercedes Hollberg och Astrid Bergstrand, och i dessas ställe nyvaldes till suppleanter fru Elsa Hasselgren och fröken Signe Nelsson. Övriga styrelsemedlemmar äro fru S. Hagströmer, fru Mary Granström, sekr., och fröken Disa Skantzé. Till revisor efter fröken Nelsson insattes revisorssuppleanten fru E. Keventer och fröken Ebba Hellström omvaldes. Fru G. Wenström och fröken Lisa Holmberg revisorssuppleanter.

Att representera kretsen vid förbundets årsmöte i Gävle i maj utsågs fruarna af Geijerstam, Weinberg och Granström.

Efter rörhandlingarna höll fru af Geijerstam ett föredrag om Wien, därefter tesupé och sång av fröken Cedergren, ackompanjerad av fröken Sundgren.

Kristianstadskretsen hade den 13 mars tillsammans med Husmoderföreningen samt Moderata och Frisinnade kvinnors föreningar en föredragsafton i Högre allmänna läroverkets aula, varvid fru Ester Lutteman talade över ämnet "Nyorienteringen i hemfrågan".

Landskronakretsen hade den 17 mars anordnat en soaré, varvid förekom dräktparad av ett 20-tal damer med kejsarinnan Joséphine i tétén. En andra Joséphine, Joséphine Baker, kom indansande. En teaterpjäs, "De båda frierierna", samt "Bellman och Ulla Winblad" kompletterade programmet. Utlottning av en sidenkudde, försäljning av pepparkakor och till sist auktion på överolivna sådana.

Lundakretsen sammanträdde den 13 mars å Grand Hotel under ordförandeskap av fru Anna Herrlin. Aftnens föredrag hölls av professor Einar Sjövall över ämnet "Fattigvårdslagens betydelse för den samhällsunga omsorgen om sjuka och invalider". Efter sammanträdet samkväm med tesupé.

Perslow's
Tel. 539, 8326, 5619.

Ulmö.

Siden- & Manufakturaffär
Största urval nyheter

Malmökretsen hade den 11 mars sammanträde å Kungsparkens restuarang under fru E. Quensels ordförandeskap, varvid fru Signe Höjer talade om "Samhällets barnavård". Samkväm med tesupé och musikunderhållning.

Mjölbykretsen hade sitt årsmöte den 1 februari. Styrelsen omvaldes i sin Ansvarsfrihet beviljades styrelsen för dess helhet, ordförande fru Gertrud Wågman, förvaltning under 1928 och det beslöts att även i år utdela ett stipendium till någon ung flicka från staden.

Ur årsberättelsen må antecknas, att ett offentligt föredrag har hållits under 1928. Det var lektor Emilia Fogelklou, som då talade över ämne "Barn, kvinnor och män, ett kapitel ur den mänskliga sammanlevnaden".

Under föreningssammanträdena har bl. a. hållits yrkesföredrag av medlemmar, som skildrat var och en sitt arbete som fotograf, sjuksköterska, lärarinna och bankkassör. En medlem har talat om olika möbler och möbelstilar, och en annan afton utställdes handarbeten och vävnader gamla och nya.

På vårfesten uppfördes Astrid Värings dialog "Fredrika Bremer och den nya kvinnan", och vid julfesten hölls ett föredrag om gamla julseder.

Till representanter vid årsmötet i Gävle valdes fru Gertrud Wågman och fru Margareta Hökerberg, den senare som suppleant.

Norrköpingskretsen hade den 12 mars en musikalisk-dramatisk soaré i Stadshussalongen.

Efter ett musiknummer, skickligt utfört av en trio, uppläste fröken Esther Lindström en av henne själv författad, ståtlig prolog. I en serie tablåer, framställdes märkliga svenska kvinnotyper: Ingeborg, med recitation ur Fritjofs saga och beledsagande musik, komponerad av fru Elsa Alkman; Birgitta, med sång, partier ur Södermans mässa; Fruen på Salshult, med

recitation av Snoilskys dikt med samma namn; Flickan, vid sybågen, gustaviansk idyll med sång, orden ur ett gammalt manuskript, musiken av fru Elsa Alkman; Fredrika Bremer, framställd efter Södermarks porträtt, hyllad i vackra verser av nutidsflickor.

Efter ett musiknummer kom föreställningens höjdpunkt, den av fröken Ida von Plomgren författade dialogen mellan Gustaf III och en nutidskvinna. Dialogen utfördes av två beprövade Norrköpingsamatörer, lika utmärkta i replikföringens finness som skickliga i att utnyttja situationens lustiga poänger.

Soarén avslöts med tesupé. Inkomsten tillfaller insamlingen till F.-B.-F:s pensionsfond.

Nyköpingskretsen hade måndagen den 11 mars sammanträde i Odd Fellows klubblokal. Kretsen hade glädjen att som gäst se fru Ruth Schürer von Waldheim, som höll ett orienterande föredrag om F.-B.-F:s verksamhet, vilket mottogs med livliga applåder. En del föreningsärenden behandlades, och under kvällen förekom även högläsning och musik. Samkvämet avslutades med tesupé. Ett 50-tal inbjudningskort till utomstående hade utskickats.

Stockholmskretsen sammanträdde d. 26 febr. till årsmöte å Årsta-klubben. Års- och revisionsberättelserna föredrogos, decharge beviljades styrelsen. Till kretsordförande återvaldes fröken Ellen Kleman. Likaså omvaldes styrelsen i övrigt: fröknarna Kerstin Fjetterström, Elsa Ekström, fru Alma Faustman, fröknarna Eva Fröberg, Ida von Plomgren, fil. dr. Hanna Rydh, fru Elisif Théel, fröken Axianne Thorstenson. Styrelsesuppleanterna: fröknarna Maja Dalén, Beth Hennings, fruarna Asta Hägg, Ebba Odhner, fröken Rigmor Schnittger, friherrinnan Anna Staël von Holstein, samt revisorerna fru Dorthé Hübner och fröken Hanna Olsen samt revisorssuppleanterna frö-

Carl Bergman

Bokbindare, Odengatan 69. Tel. Norr 260 43.

Privatbindning — Handförgyllning
Guldsnittar — Samlingskartonger
och Portföljer.

ken Elsa Robach och fru Helena Olbers återvaldes. Val företogs av ombud för kretsen vid förbundets instundande årsmöte i Gävle.

Efter förhandlingarnas slut vidtog en diskussion om "De förvärvsarbetande kvinnornas hemproblem" med inledningsföredrag av fru Elisif Théel. Frågan hade anknytits till idén centralkökshus, vilken hade sin sakkunnige förespråkare i den vid sammankomsten närvarande arkitekten Sven Wallander. Diskussionen i sin helhet blev även ett gillande av denna idé.

Den 20 mars hade kretsen en samkvämsafton i Årstaklubbens lokaler varvid advokat M. Staël von Holstein talade i ämnet "Vem ärver?"

Strängnäs-kretsen hade den 20 febr. en lyckad soaré. Fru Rangnitt underhöll med charmant sång; Delsbostintan berättade med vanligt friskt humör sina skrattretande historier; Strängnäs orkesterförening bjöd bland annat på ett potpurri svenska melodier. Aftonen var synnerligen angenäm, men salongen var långt ifrån fullsatt. En nettobehållning på ungefär 50 kr. inflöt dock.

Den 28 febr. hade kretsen årsmöte. Av årsberättelsen framgick att medlemsantalet vid årsskiftet utgjorde 112, varav 78 lokal- och 34 förbundsmedlemmar. Behållningen vid årsskiftet var kr. 388:24. Stipendiefonden uppgick vid årets slut till 480:94 kr. Ansvarsfrihet beviljades styrelsen.

Till styrelse omvaldes fröken Ninni Huldt, ordförande, dr Anna Jansson, v. ordf., fru Inga Rosenqvist, sekreterare, fru Ellen Ekedahl, kassör, samt fru Anna Palmqvist. Suppl. blevo fruarna Gerda Löwenhjelm, Gerda Wranke och Agnes Ahlenius. Till revisorer valdes fröknarna Elsa Haglund och Åsa Widebeck med fröknarna Karin Jönsson och Ellen Litzén som suppleanter.

Svalöfskretsen hade den 27 febr. årsmöte i Fridhems lantmannaskola under

fru Nilsson-Ehles ordförandeskap. Av årsberättelsen framgick, att kretsen består av 103 medlemmar. Revisionsberättelsen upplästes och beviljades styrelsen full och tacksam ansvarsfrihet. Hela styrelsen med suppleanter omvaldes. Till revisorer valdes fröken Klara Engler och fru Elsa Persson med fru Hedvig Lindberg som revisors-suppleant..

Efter förrättade val omnämnde ordföranden den inom förbundet pågående insamlingen till stärkande av förbundets ekonomi. Kretsen beslöt att i sin mån bidra, en soaré skulle anordnas och nettobehållningen av densamma översändas till insamlingskommittén i Stockholm.

Fröken Anna Munck af Rosenschöld höll härpå föredrag om "Rom och svenska arkeologiska institutet", beledsagat av bilder från det gamla Rom. Samkväm med kaffedrickning och musikunderhållning.

Den 17 mars gick soarén av stapeln å Kommunala mellanskolan. Programmet upptog "dräktparad", uppläsning av ett par av Andersens sagor av fru Rasmussen, ett solodansnummer samt två små teaterpjäser: ett gammaldags sirligt frieri och ett nutida, där den unga damen tar saken i egen hand. Därefter sång av en livslevande Bellman — fröken Carola Jägerfeldt — med Ulla Winblad som fager och leende lyssnerska. Under mellanakterna försäljning av påskris, pepparkakor och konfekt av en pepparkaksgumma och dito gubbe samt en konfektpojke.

Umeå-kretsen hade den 21 mars sitt årsmöte. Av styrelseberättelsen, som med godkännande lades till handlingarna, framgick, att kretsen i sept. sände till förbundsstyrelsen 200 kr. som bidrag till dess verksamhet under året, och nu har man beslutat att av kretsens kassa sända 500 kr. som bidrag till ordnandet av pensionsfonden för byråns befattningshavare.

Vid årets slut hade kretsen 134 medlemmar. Styrelsen beviljades ansvarsfrihet.

Mötet beslöt utöka styrelsen med ännu

MODERN BIJOUTERI- OCH OPTIK

HEDBLOMS

Operahuset. Sibyllegatan 18.
Firman grundad 1878.

en medlem, varvid i styrelsen invaldes fru Elisabeth Grahn. Till ordförande återvaldes fru Fanny Bergström. Styrelsen i övrigt omvaldes, varför densamma utom de nämnda består av fru Elsa Grafström, vice ordförande, fröken Ingeborg Öquist, skattmästare, fröken Anna Hörnell, sekreterare, fru Bertha Ringstrand, fru Gurli Forsberg och fru Tekla Nyman.

Till revisorer återvaldes fruarna Ester Lindgren och Anna Gillberg samt till deras suppleanter fröken Fanny Holmberg och fru Vilma Kinch.

Efter årsmötet vidtog samkväm, vid vilket fröken Ingeborg Öquist talade om en afton i föreningen Svea i Wien.

Efter föredraget följde sång av fröken Gunni Eriksson, ackompanjerad av fröken Märta Degerman.

Varbergskretsen anordnade tisd. 19 febr. och månd. 4 mars tvenne talrikt besökta handarbetsaftnar på Stadshuset. Under gemytlig stämning arbetades på vinster till en tombola. Stadshusets kappell utförde en del musiknummer, man läste högt och kaffe serverades.

Den 5 mars anordnade kretsen tillsammans med stadens övriga kvinnoföreningar ett offentligt möte med föredrag av fröken Henni Forchhammer från Köpenhamn om Nationernas förbunds humanitära verksamhet. Mötet var synnerligen talrikt besökt.

Vänersborgskretsens årsmöte hölls den 4 mars. Årsberättelsen för föregående år föredrogs och godkändes, revisionsberättelsen upplästes och ansvarsfrihet beviljades styrelsen. Styrelsen omvaldes med undantag av suppleanten, barnmorskan fru Hanna Victorin, som undangett sig återval. I hennes ställe valdes folkskollärarinnan fröken Gunhild Hallberg. Övriga funktionärer omvaldes.

Till representanter vid mötet i Gävle valdes ordföranden och fru Häger. Angående

de insamlade medlen för F.-B.-F:s fortsatta verksamhet beslöt kretsen därtill anslå 3,000 kr. Efter mötet höll fru Mia Leche-Löfgren ett offentligt föredrag i läroverkets aula inför flera hundra personer, herrar och damer. Föredraget handlade om Fredrika Bremer och var, som alltid denna föredragshållares, vederhäftigt, intelligent och synnerligen roande samt i hög grad belysande för Fredrika Bremer, hennes samtida och vår egen tid. En ypperligt gjord jämförelse med Dickens' författarskap och dennes betydelse för sin tid och eftervärld vidgade perspektivet och gav ny kunskap och nya synpunkter.

Föredraget väckte livligaste bifall. Där-efter samlades ett sjuttiootal av medlemmarna till supé och samkväm med den ärade gästen.

Ystadskretsen sammanträdde den 26 febr. till årsmöte å Continental under ordförandeskap av fru Maja Strandberg. Års- och revisionsberättelser föredrogs, decharge beviljades.

Av årsberättelsen framgick att styrelsen under året sammanträtt fjorton gånger och kretsen sju. Av kretsens sammanträden hade ett varit offentligt och två med inbjudna deltagare. Sex föredrag hade anordnats, vidare en demonstrationskurs i matlagning samt en barnavårdsutställning. Kretsen hade till två ystadsflickor utdelat två stipendier à 200 kr., ett för genomgående av kurs i gravering och ett för fortsatt sjuksköterskeutbildning.

Den under 1927 bildade diskussionsklubben hade under det gångna året fortsatt sin verksamhet och sammanträtt en gång i månaden, varvid åtskilliga aktuella frågor både av allmän och lokal innebörd upptagits till behandling.

Medlemsantalet i kretsen utgjorde vid årets slut 201.

Vid förrättat styrelseval återvaldes de i tur att avgå stående styrelseledamöterna, fruarna Olga Aartelo, Ingeborg Olsson.

Smärtor i muskler och leder, Huvudvärk, Förkylning etc.

som så ofta förbittra livet, avhjälpas även i envisa fall, på några få minuter, om Ni tar ett par tabletter TOGAL.

TOGAL rekommenderas av tusentals läkare, är svenskt fabrikat, samt är oöverträffat

ilugn men förvånansvärt snabb effekt. Det urskiljer även starkt urinsyran ur kroppen samt går till roten av det onda. TOGAL fås, utan recept, å alla apotek till Kr. 0:85 och 2:40 pr flaska.

Hertha Persson samt Clary Schultz och nyvaldes efter fru Anna Nilsson, som av-sagt sig, suppleanten fröken Emilia Davidsson. Till suppleanter omvaldes fröken Anna Gedda samt nyvaldes fru Mattis Tengberg och fru Freja Bong, den senare invald efter fru Ebba Adlererantz, som undanbett sig återval.

Revisorerna fröknarna Bertha Grönwall och Ida Malmborg återvaldes liksom deras suppleanter fru Thora v. Normann och fröken Ellen Månsson.

Till ombud vid förbundets årsmöte i Gävle den 13 och 14 maj valdes ordföranden samt fruarna Hertha Persson, Clary Schultz, Fanny Welinder och Ingeborg Borg.

Kretsen beslöt att sända tre ombud till kretsstyrelsemötet i Malmö den 7 april.

Kvällens program upptog vid sidan av de ordinarie årsmötesförhandlingarna ett föredrag av e. o. hovrättsnotarien fru Mattis Tengberg om våra barnavårdsägar samt sång och musik av fröknarna Sylvia Persson och Gulli Gemzell.

Den 19 mars hade kretsen möte å Hotell Continental. Musik utfördes av hotellets musikkapell och därefter höll kretsens ordförande, fru Maja Strandberg, föredrag om Fredrika Bremers liv och gärning.

Därefter företogs val av en styrelsesuppleant efter fru Freja Bong, som av sagt sig, och utsågs i hennes ställe fru Julia Beckman.

Till sist följde samkväm, under vilket

fröken Elsa Mårtensson medverkade med sin vackra sång till ackompanjemang av fröken Anna Ljungdahl.

Den 8 april talade fröken Mathilda Widegren om "Genève som internationellt centrum". Därefter samkväm med sång av fru Lilly Harkens, ackompanjemang av fröken Ljungdahl.

Mötet beslöt att kretsen skulle bidraga till stabiliseringen av förbundets ekonomi genom ett frivilligt tillskott av 50 öre pr medlem, så att i stället för kr. 2:50 skulle till huvudkassan inbetalas kr. 3:— pr medlem. Om ej de frivilliga bidragen inflöto över lag, skulle det resterande utfyllas av kretsens kassa.

Kretsstyrelsemöte med representanter för styrelserna i kretsarna Malmö, Lund, Landskrona, Hälsingborg, Svalöv, Båstad, Ystad, Halmstad, Kristianstad och Växjö, uppgående till ett 40-tal, hölls den 7 april i Malmö. Man dryftade en del frågor: "önskemål för de stadgar, som skola ligga till grund för inval i länens förtroendenämnder" (eller länsnämnderna, som de numera kallas), "önskemål för villkoren för överlämnandet av insamlingsfonden", förslag till föredragshållare och föredrag anordnade som turnéer inom kretsarna under nästa arbetsår m. m.

Deltagarna bereddes även tillfälle att besöka den av Malmö F.-B.-F.-krets och Malmö Musei-Vänner anordnade utställningen av korsstyngs- och pärlbroderier på Rådhuset.

Begär alltid

Kobbs Thé

och godtag ej något annat
om Ni sätter värde på en
hälsosam och aromrik dryck

KONTROLLANT: DOKTOR J. E. ALÉN

HERTHA

Tidskrift för den svenska kvinnorörelsen, utgiven av FREDRIKA-BREMER-FÖRBUNDET

Redaktör: *Ellen Kleman.*

Samtliga förbundsmedlemmar erhålla tidskriften. *Icke-förbundsmedlemmar* prenumerera å *närmaste postanstalt* eller i *bokhandel*. Pris för postupplaga: 1/1 år kr. 6:50; 1/2 år kr. 3:50; 1/4 år kr. 1:90. Lösnummer 65 öre. *Redaktion och expedition: 48 Klarabergsgatan, Stockholm.* Redaktionstid: *tisdagar och fredagar kl. 1—3.* Tel. Norr 48 50, 27 62. Expeditionen: *kl. 11—4 varje söckendag.* Tel. Norr 48 50, 27 62.

Fredrika-Bremer-Förbundets **Trädgårdsskola.**

Apelryd.

Båstad.

Praktisk teoretisk ettårskurs för kvinnor börjar den 1 mars 1929. Ansökningar om elevplats mottages av skolans föreståndare, som meddelar närmare upplysningar, adr. Apelryd, Båstad. Tel. 61

Extra elever mottagas även.

Fredrika-Bremer-Förbundets

lanthushållningsseminarium å Rimforsa i Östergötland.

Ny kurs börjar den 1 okt. varje år.

Ansökan insändes före den 15 juni under adress:

Lanthushållningsseminariet, Rimforsa.

Innehåll.

Assistentproven inför regeringen.

Nanny von Baumgarten. Av *Blenda Sylvan*.

Statsrevisorerna och kvinnliga statstjänstemän ännu en gång.

Av *Elin Rheborg*.

Glimtar av franska idealister och ryska flyktingar. II. Av *Dagny Thorvall*.

Muntra bilminnen och landsvägsäventyr. Av *Elisabeth Thiel*.

Berlinkongressen.

Prolog vid Norrköpingskretsens fest den 12 mars.

F. B. F.-kretsarna.

Kalmar Preparerade

HUSHÅLLS RIS

i Hygienisk Förpackning

äro

*Lättkökta, Lättsmälta
Svällande och Dryga*

KALMAR ÅNGKVARNS KOMMANDITBOLAG